

На кафедрі кримінального права і кримінології Харківського національного університету внутрішніх справ надійшов лист №1340/119-66/24-2017 з Лозівського відділу поліції ГУНП в Харківській області в якому були вказані наступні дані: 1 травня 2016 року в період часу з 08 години ранку до 20 годин вечора громадянин «Х» на території власного домоволодіння розмістив прапор червоного кольору із зображенням на ньому символіки комуністичного режиму (прапор СРСР) – на червоному стязі зображено поєднання серпа та молота, п'ятикутної зірки та плуга (рала). Територія домоволодіння громадянина «Х» розташована на центральній вулиці селища, через яку пересувається дуже багато людей, та їздить громадський транспорт і які бачили цей прапор. На підставі вище викладеного у слідчого Лозівського ВП ГУНП в Харківській області виникла необхідність в тлумаченні поняття **«публічне використання»** та **«публічне використання комуністичної символіки»**, з метою встановлення в діях громадянина «Х» ознак кримінального правопорушення, передбаченого ч.1 ст. 436-1 КК України.

Виходячи з вище викладеного можна зробити наступні висновки:

1) В законі України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки», а також в Кримінальному кодексі України немає розширеного поняття *«Публічне використання»*, *«Публічне»* або *«Використання»*. Зробивши етимологічний аналіз цих слів можна з'ясувати, що слово *«Публічний»* означає – який відбувається в присутності публіки, людей; прилюдний, призначений для широкого відвідування, користування; громадський, привселюдний, гласний, відкритий, загальний, загальнодоступний. *«Використання»* - це застосовування чогось, вживання чого-небудь, користуватися чимось, застосовувати, застосувати, послуговуватися, послугуватися (чим), притягати. Окрім цього, в постанові пленуму Верховного суду №4 від 26.04.2002 року «Про судову практику в справах про злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів» в пункті 15 вказане поняття *«публічним»* - як відкритим (очевидним для інших осіб) способом. *Публічність використання*

будь-якої символіки передбачає вчинення цього діяння у відкритий, привселюдний, загальнодоступний спосіб, в присутності не визначеного кола людей застосування, використання забороненого предмета. Публічність використання забороненої символіки є оціночним, об'єктивним поняттям и повинен вирішуватися в кожній конкретній справі з урахуванням місця, способу, часу, обстановки.

2) В частині 2 ст. 1 закону України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки» вказано, що пропаганда комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів ... а також публічне використання продукції, що містить символіку *комуністичного, націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів*. Під даною символікою слід розуміти будь-яке зображення *державних прапорів, гербів та інших символів СРСР, УРСР (УСРР), інших союзних або автономних радянських республік у складі СРСР, прапори, символи, зображення або інша атрибутика, в яких відтворюється поєднання серпа та молота, серпа, молота та п'ятикутної зірки, плуга (рала), молота та п'ятикутної зірки (ч. 4 ст. 2 ЗУ)*. Тобто, червоний прапор, який має на своєму зображенні поєднання серпа та молота, п'ятикутної зірки та плуга (рала) повинен відноситися до символіки комуністичного, тоталітарного режиму.

3) Місце вчинення правопорушення *територія власного домоволодіння* громадянина «Х». Виходячи із поняття ст. 13 Конституції України - власність зобов'язує. *Власність не повинна використовуватися на шкоду людині і суспільству. Виходячи з цього особа не в праві вчиняти будь які злочини або правопорушення навіть на території власного домоволодіння, маєтку, будинку, квартири, тощо.*

4) В назві статті 436-1 КК України вказано «Виготовлення, поширення комуністичної, нацистської символіки та *пропаганда* комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів». Однак в диспозиції статті поняття «*пропаганда*» вже не вказано. На наш погляд, вищевказане поняття має велике значення для суб'єктивної сторони цього

злочину. Мета пропаганди є ключовим елементом публічного використання комуністичної символіки а) при проведенні зборів, демонстрацій, свят, мітингів та інших масових заходах; б) використання при наданні будь-яких послуг, на документації, нанесення на товар, тощо; в) будь-яка інформаційна діяльність, реклама, мережа інтернет, тощо. *Вивішування прапору радянського союзу на покрівлі будинку, на центральній вулиці невеликого містечка під час святкування першотравневих свят та свято перемоги в другій світовій війні прямо вказує на обов'язкову ознаку суб'єктивної сторони цього складу злочину – мета пропаганди комуністичного тоталітарного режиму.*

Отже, на нашу думку, громадянин «Х» скоїв злочин передбачений ч.1 ст. 436-1 Кримінального кодексу України, а саме – пропаганда комуністичного тоталітарного режиму шляхом публічного використання символіки комуністичного режиму (прапор СРСР).